

Vooroverleg Provincie Gelderland

Over de voorgenomen realisatie van het zonnepark Woudhuizermark heeft informeel vooroverleg met de provincie Gelderland plaatsgevonden. Hiertoe is het document "Toelichting ontwerp zonnepark Woudhuizermark" voorgelegd. Onderstaand worden de resultaten hiervan weergegeven.

1. Reactie Provincie

Voorgenomen ontwikkeling en stand van zaken.

De gemeente Apeldoorn heeft het voornemen een zonnepark aan te leggen bij Woudhuizermark. Dit park moet aan de voorwaarden voldoen van het Afwegingskader Zonneparken van de gemeente Apeldoorn waarin bijzondere aandacht wordt gevraagd voor het landschap. In dat kader is een eerste ontwerp met toelichting hiervoor uitgewerkt door Ventolines.

De beoogde gronden zijn aangewezen als Groene ontwikkelingszone (GO). De gemeente vraagt een reactie van de provincie of het ontwerp voldoet aan voorwaarden die de provincie stelt aan ontwikkelingen in GO, en zo nodig advies om dit te verbeteren.

Provinciaal kader

Het plangebied ligt in de Groene ontwikkelingszone. In de Omgevingsverordening is vastgelegd dat voor gronden gelegen binnen de Groene ontwikkelingszone ontwikkelingen onder stringente voorwaarden mogelijk zijn.

Voor nieuwe ontwikkelingen in een bestemmingsplan is artikel 2.52 van de Omgevingsverordening van toepassing:

Lid 1:

"Een bestemmingsplan voor gronden gelegen binnen de Groene ontwikkelingszone maakt geen nieuwe grootschalige ontwikkeling mogelijk die leidt tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten Groene ontwikkelingszone van het betreffende gebied, tenzij:

- a. er geen reële alternatieven zijn;
- b. sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- c. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt;
- d. de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd overeenkomstig de artikelen 2.39, derde tot en met zesde lid, en paragraaf 2.6.3. "

Lid 2:

"Een bestemmingsplan voor gronden gelegen binnen de Groene ontwikkelingszone kan een nieuwe kleinschalige ontwikkeling mogelijk maken, als:

- a. in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt;
- b. deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde of een gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan."

Schaal van ontwikkeling

De voorwaarden verschillen dus voor grootschalige of kleinschalige ontwikkeling. Of de ontwikkeling als groot- of kleinschalig moet worden beschouwd hangt niet alleen af van omvang van project, maar ook van de mate waarin negatief effect op GO optreedt.

Oppervlakte-aandeel natuurelementen

Voor zonneparken in GO hanteert de provincie de vuistregel dat zonneparken in GO voor 50% worden ingericht met elementen die bijdragen aan versterking van kernkwaliteiten (landschappelijke versterking en natuurelementen). Gebiedsspecifieke situatie en/of realiseren van bijzonder hoge of specifieke natuurkwaliteit kan daar van worden afgeweken.

Relevante kernkwaliteiten

Hieronder zijn kernkwaliteiten natuur en landschap en ontwikkelingsdoelen GO voor deelgebied 141 (Apeldoorn-Twello) aangegeven, waarbij voor deze locatie meest relevante geel gemarkeerd zijn:

Kernkwaliteiten natuur en landschap:

- Overgangsgebied tussen de Veluwe en de IJsselvallei met alle gradiënten en kwelzones die daarbij horen, overwegend het lage deel
- onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- ecologische verbinding Oost-Veluwe - IJssel langs de weteringen en het Apeldoorns Kanaal
- ecologische verbinding Fliert: Woudhuis - IJssel
- de ecologische verbindingen brengen samenhang in de verspreide natuurelementen, kleine en grote landgoederen en ondersteunen de Groene Mal
- Parel Noordijk: landgoedbos op relatief rijke bodem op de overgang van zand naar klei
- ook op andere landgoederen en buitenplaatsen rijke, vochtige bossen
- leefgebied das
- leefgebied kamsalamander
- groene wiggen in de stad en Groene Mal
- cultuurhistorische waarden van o.m. nederzettingen, oude ontginningen (enken) en boerderijen
- landgoederen, o.m. Woudhuis, met natte bosjes
- kleinschalig landschap met veel opgaande landschapselementen en kleinere natuurontwikkelingsgebieden (bijv. Kraaigraaf)
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, drinkwater

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone:

- ontwikkeling ecologische verbinding Fliert: Woudhuis - IJssel (Dorperwaarden, Wilperwaarden): singels, graslanden, plas-drasbermen en moeraszones, aansluitend op het omringende landschap
- ontwikkeling verbindingen tussen cultuurgronden IJsseldal en Veluwe en vermindering barrièrewerking A50 en N344
- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen

- ontwikkeling van het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en (schrale) graslanden

Het plan

Het totale plangebied heeft een oppervlakte van 12,9 ha. Er is voorzien in 5 zonnevelden met een totale bruto oppervlakte van circa 7,8 hectare, dat is 60% van het totaal oppervlak. Daar omheen wordt en nog circa 5.1 hectare vrijgehouden voor ontwikkeling van natuurwaarden, recreatieve waarden, landschappelijke inpassing en beheerpaden. Het huidige gebruik van het plangebied als agrarische grond heeft een lage natuurwaarde. Door middel van een geschikte landschappelijke inpassing, een natuurvriendelijke inrichting en gepast beheer wordt beoogd de natuurwaarde te vergroten.

In het ontwerp wordt 40% van de oppervlakte benut om een groen raamwerk te ontwikkelen. Zowel rondom als midden door het zonnepark zijn randen en brede stroken opgenomen, met ruigtestroken, meidoornhagen, houtsingels en hadhagen van bestaande sloten.

Aan de zuidzijde wordt onder de hoogspanningsleiding, tussen de velden en de Woudhuizermark in een groene, natuurlijke zone ingericht, die kan vernatten.

De inrichting van de zonnevelden zelf bestaat uit een noord-zuid-opstelling in de lijn met de kavelstructuur georiënteerd. De ruimte tussen de stellages bedraagt minimaal 2 meter. De hoogte van de zonnepanelen is beperkt tot maximaal 2 meter hoog. De percelen liggen ten opzichte van de snelweg A50, de N345 en de Woudhuizermark aanzienlijk lager.

Rondom het zonnepark komt een hekwerk om ongewenste bezoekers te weren. Onder het hek wordt op enkele plekken een ruimte van 15 centimeter vrijgelaten zodat kleine zoogdieren en vogels het gebied kunnen gebruiken en doorkruisen. Het hekwerk zal maximaal 2,5 meter hoog zijn.

Toetsing aan provinciaal beleid GNN en GO en advies

Voorliggend advies beperkt zich tot advies over GNN en GO. Als er vragen t.a.v. Wnb- soortbescherming of Natura 2000-gebieden rijzen dienen deze te worden voorgelegd aan de afd. Vergunningverlening.

In het algemeen:

Het plan refereert wel expliciet aan het afwegingskader van de gemeente, maar niet aan provinciaal beleid ten aanzien van de Groene Ontwikkelingszone waarvan het plangebied deel uitmaakt, en de kernkwaliteiten die voor deze locatie gelden. Wel is al voorzien in een flinke versterking van natuur- en landschapswaarden. Als de verdere uitwerking van inrichting en beheer expliciet wordt gekoppeld aan deze kernkwaliteiten en ecologische samenhang, en het plan op details hierop wordt aangepast kan het plan voldoende aansluiten op het provinciaal ruimtelijk beleid ten aanzien van GNN en GO. Daarvoor volgt hieronder een nadere analyse en adviezen.

1. Aandeel van natuurelementen die kernkwaliteiten versterken.

Het plan voorziet in een zonneveld van 7,8 hectare en circa 5,1 hectare natuurlijke elementen.

Het afwegingskader van de gemeente hanteert als vertrekpunt voor het inrichtingsplan van een zonnepark een netto-bruto verhouding:

- Maximaal 60% zonnepanelen (de opstellingen)
- Minimaal 40% overige ruimte, voor onderhoudspaden, landschappelijke inpassing, kansen voor biodiversiteit en voldoende behoud van bodemkwaliteit.

De provincie hanteert als vuistregel dat 50% van de oppervlakte zonneparken in GO bestaat uit natuurelementen die expliciet bijdragen aan de kernkwaliteiten van het gebied. Dat zijn dus elementen aanvullend op het minimaal noodzakelijke voor het zonneveld zelf. Onder het zonneveld zelf valt de door zonnepanelen bedekte oppervlakte, de tussenruimte tussen de rijen zonnepanelen die nodig is voor een goede energie-opbrengst, de minimaal nodige onderhoudspaden en noodzakelijke bebouwing.

Globaal lijkt het plan te voorzien in circa 40% natuurelementen, maar onduidelijk is of dit ook een deel van de voor de zonnevelden zelf noodzakelijke onderhoudspaden betreft. Gezien de noord-zuid opstelling en de ruime tussenruimte tussen de panelen zijn er ook kansen om de groenstroken tussen de zonnepanelen tot kruidenrijk grasland te ontwikkelen.

Advies

- Maak onderscheid tussen groen dat hoort bij het functioneren van het zonneveld en natuurelementen die primair de kernkwaliteiten versterken
- Als het % natuurelementen minder dan 50% bedraagt, maak dan duidelijk hoe de kernkwaliteiten toch in bijzonder hoge mate worden versterkt, of pas de inrichting aan zodat 50% wordt gehaald.
- Werk maatregelen voor aanleg en beheer uit om de tussenruimte tussen de zonnepanelen te ontwikkelen tot kruidenrijk grasland dat bijdraagt aan de kernkwaliteiten.

1. Reactie gemeente

De percelen van het plangebied zijn gezamenlijk 130.145m² groot. Voor dit initiatief mag dus maximaal bruto 78.087m² (60%) worden ingericht met zonnepanelen. Hierbij geldt dat een onderscheid gemaakt kan worden tussen de ruimte waar de panelen daadwerkelijk geplaatst gaan worden van circa 5,5 hectare (42,2% van het totale plangebied). En de natuur inclusieve beheerstroken tussen de paneelrijen van circa 2,3 hectare (16,7% van het totale plangebied). De overige 51.058m² (40% van het totale plangebied) is vrijgehouden voor het doelgericht versterken van de kernkwaliteiten van het plangebied.

Bloemrijk grasland en ruigtestroken

Bloemrijk grasland wordt toegepast binnen de afrastering van het zonnepark, in de randen rond de zonnenvelden en tussen de rijopstellingen van zonnepanelen in. De basis bestaat uit een mengsel van verschillende grassoorten en algemene inheemse wilde bloemen (vooral overblijvend), dat eenmalig wordt ingezaaid. Dergelijke soorten komen zowel insecten, amfibieën als vogels ten goede. De exacte samenstelling van het zaadmengsel wordt na bodemonderzoek nader bepaald.

Het basisbeheer voor het bloemrijk grasland is minimaal 1, maximaal 2 keer per jaar maaien. Het maaisel blijft liggen, wordt na enige tijd geschud en dan pas afgevoerd. Dit beheer is gericht op verschraling, waardoor bloemen op termijn meer kans krijgen. Om het beheer beter af te stemmen op insecten en vogels is het goed om delen van het bloemrijk gras over te slaan bij de tweede maaibeurt en elk volgend jaar weer andere delen over te slaan. In de niet-gemaaide delen overleven meer insecten en kunnen met name in de wintermaanden vogels foerageren. In de ruigtestroken krijgen natuurlijke verruiging en opschot meer kans door minder te maaien (1 keer per 2 jaar). Ook hier worden delen om en om gemaaid. Houtachtig maaisel wordt op rillen verzameld, om insecten en vogels schuil- en broedgelegenheid te geven. Deze zone dient ook als (foerageer-)gebied voor zoogdieren (zoals ree).

Houtsingels/bosplantsoen

In aanvulling op de bestaande houtsingel aan de westzijde van de ontsluitingsweg van het zonnepark, wordt met name het zuidwestelijke deel van het plangebied beplant met bosplantsoen met inheemse boom- en struikvormers. Hiermee wordt een robuuste groene verbinding gerealiseerd tussen de bossen van Woudhuis en Apeldoorn Oost. Boom- en struikvormers worden gemengd aangeplant, boomvormers met een dichtheid van circa één per vierkante meter, struikvormers worden circa twee per vierkante meter aangeplant. Na 5 en 10 jaar wordt het bosplantsoen uitgedund.

Vrijstaande struiken, struweel en struweelstroken

Onder de bestaande hoogspanningslijn worden vrijstaande struiken en struweel toegepast. Met het oog op het iets vernatten van dit deel van het plangebied wordt voorgesteld om wilg, krent en hazelaar en bijvoorbeeld wilde roos of Gelderse roos, lijsterbes en vlier toe te passen. Op het moment dat de struiken te hoog worden kunnen ze worden geknot tot stobben. Dit kan eens in de drie tot vijf jaar in het winterseizoen plaatsvinden. Door ook hier niet alle struiken

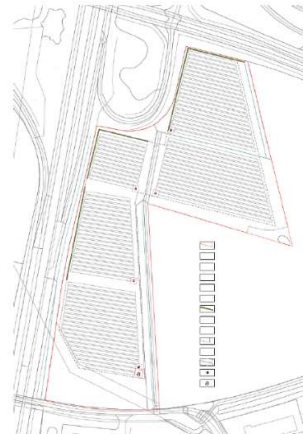
gelijktijdig terug te zetten, maar per keer een vijfde tot maximaal een derde deel, blijft er continu begroeiing aanwezig, die kan dienen als zang- en nestelplaats voor vogels en op termijn ook als schuilplek voor vleermuizen en andere kleine zoogdieren. Hierdoor ontstaat een jaarlijks wisselend beeld dat het zicht op de zonnepanelen vanaf de Woudhuizermark filtert en een aantrekkelijke wandelomgeving biedt. Binnen de afrastering van het zonnepark worden drie brede struweelstroken met een vergelijkbaar assortiment aangelegd. De onderlinge verhoudingen zijn min of meer gelijk. De stroken worden in twee rijen in driehoeksverband aangeplant en gemiddeld elke drie jaar terug gezet tot circa 3 meter hoogte.

Meidoornhagen langs afrastering

Tot slot worden langs de west- en noordzijde van het zonnepark losse meidoornhagen toegepast. Deze krijgen een hoogte die net boven de zonne-opstellingen uitsteekt. Zo wordt het zicht op de stellages en achterkanten van de zonnepanelen weggenomen en blijft de beleving vanaf de doorgaande wegen van de grotere ruimte en de bosranden op de achtergrond intact.

De losse hagen worden aangeplant in twee rijen, in driehoeksverband met een afstand in de rij en tussen de rijen van 0,50 meter. De hagen worden bij voorkeur gevlochten, waardoor op termijn dichte haag met een rijkere bloei ontstaat. Dit komt met name broedvogels en insecten ten goede. Bovendien ontnemen de hagen op die manier het zicht op de afrasteringen. Die afrasteringen zelf worden aan de onderzijde passeerbaar voor (kleine) zoogdieren (haas, das, e.d.).

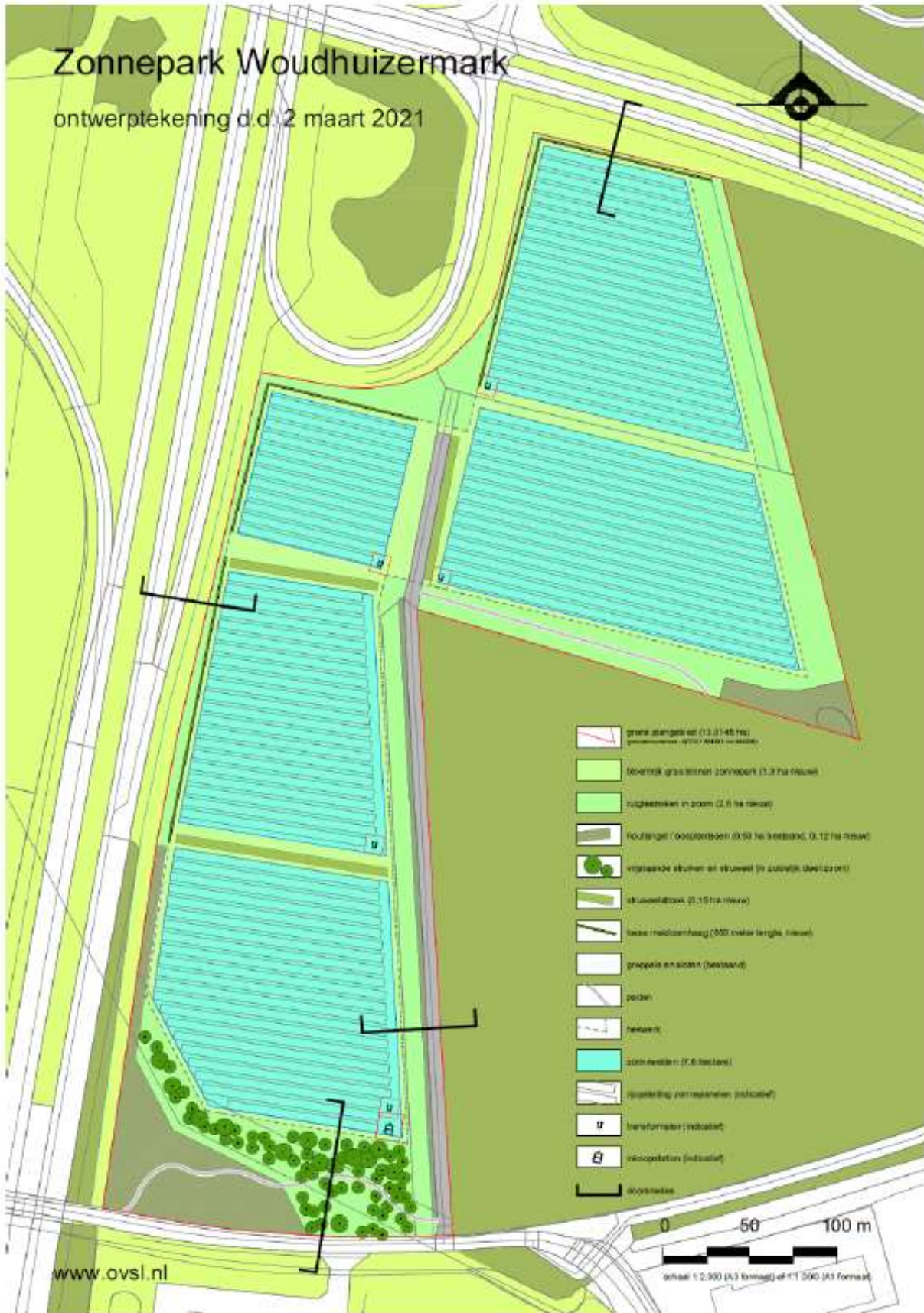

Conclusie

In totaal wordt met de huidige inpassing meer dan 50% van het plangebied ingericht met natuurelementen die de kernkwaliteiten van het plangebied versterken.

Zonnepark Woudhuizermark

ontwerptekening d.d. 2 maart 2021

2. Reactie provincie

2. Schaal van de ontwikkeling

Het plan voorziet in een zonnenveld van circa 8 hectare en eveneens circa 5 hectare natuurlijke elementen, op gronden die nu in regulier agrarisch gebruik zijn, met volgens toelichting lage natuurwaarden. De natuurwaarden worden echter niet nader toegelicht. Het plangebied maakt niet deel uit van een tot de kernkwaliteiten behorende ecologische verbindingszone (zie ook punt 3), de Groene Ontwikkelingszone is aangewezen vanwege de bufferende functie aan aansluitend GNN. Op basis van de relatief beperkte oppervlakte, de geringe huidige natuurwaarde en de beperkte impact op de omgeving kan de conclusie worden getrokken dat hier sprake is van een kleinschalige ontwikkeling. Voor een definitieve conclusie hebben wij meer inzicht in de huidige natuurwaarde nodig.

Advies:

- Geef een nadere beschrijving van huidige natuurwaarden van het plangebied en aangrenzend GNN op basis van aanwezige biotopen en raadpleging NDFF, met name beschermde soorten en Rode Lijst soorten (zoals grotendeels ook noodzakelijk is voor soortenbescherming). Ga na of het gebied een rol speelt als leefgebied voor das.

2. Reactie gemeente

Ten behoeven van de ruimtelijke onderbouwing van vergunningsaanvraag van het zonnepark is een ecologische quickscan uitgevoerd. In deze quickscan wordt ingegaan op de huidige natuurwaarden van het plangebied en het aangrenzend GNN-gebied. Uit het rapport blijkt dat de huidige natuurwaarden beperkt zijn, omdat de huidige functie van het plangebied agrarisch is.

Ook blijkt uit het rapport dat de locatie geen significante leefgebied voor das is. Nadere toelichting over de huidige natuurwaarden, het aangrenzend GNN en das is terug te vinden in de ecologische quickscan die is bijgevoegd bij de omgevingsvergunning.

3. Reactie provincie

3. Ecologische samenhang

Het plangebied maakt niet deel uit van een tot de kernkwaliteiten behorende ecologische verbindingszone. Het ligt niet in de ecologische verbinding Oost-Veluwe – IJssel, de ecologische verbinding Fliert van Woudhuis naar IJssel, en ook niet in de boogde verbindingszones volgens EVZ model das en kamsalamander. Tevens blijkt uit het kaartbeeld dat het plangebied geen rol speelt in het verbinden van verschillende GNN terreinen. Het GO-gebied hier functioneert als bufferzone voor enkele GNN-terreinen. Aanvullend voorziet het plan in passagemogelijkheden voor kleine dieren onder de hekken door.

Er is geen sprake van aantasting van de ecologische samenhang.

3. Reactie gemeente

Deze reactie geeft geen aanleiding tot een nadere beschouwing en nemen wij ter kennisgeving aan.

4. Reactie provincie

4. Versterking van kernkwaliteiten

Een kleinschalige ontwikkeling kan mogelijk gemaakt worden als de ontwikkeling leidt tot versterking van de kernkwaliteiten.

Het plan kan bijdragen aan volgende ontwikkelingsdoelen:

- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen
- ontwikkeling van het kleinschalig landschap langs de voet van de Veluwe; houtsingels, beken en (schrale) graslanden

Het plan is concreet in het ontwikkelen van hagen, houtsingels en zones met struweel, ruigte(vochtig) kruidenrijk grasland, incl. verschrallend beheer. Dit betreft robuuste randen die bijdragen aan deze kernkwaliteiten. De noord-zuid-opstelling met een tussenruimte van minimaal 2 meter biedt ook goede kans aan bodemleven en vegetatie om te ontwikkelen. Specifieke maatregelen voor reptielen en amfibieën ontbreken echter. Verder is het beheer van de natuurelementen en de stroken tussen de zonnepanelen niet uitgewerkt.

Advies:

• Werk een beheerplan voor de natuurelementen die bijdragen aan de ontwikkelingsdoelen en versterking van kernkwaliteiten.• Gebruik het onder punt 2 aangegeven onderzoek naar huidige natuurwaarde om na te gaan of specifieke maatregelen voor reptielen en amfibieën en voor das zinvol zijn op deze locatie, bijv. een poel voor amfibieën.• Creëer eventueel aanvullend schuilplaatsen voor kleine dieren zoals kleine marters door bijv. een houtstapel of takkenril aan te leggen.

4. Reactie gemeente

Zoals bij punt twee aangegeven is ten behoeven van de ruimtelijke onderbouwing van de vergunningsaanvraag van zonnepark Woudhuizermark is een ecologische quickscan uitgevoerd. Uit deze quickscan blijkt dat een aantal soorten zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander het plangebied incidenteel kunnen gebruiken als landbiotoop. Daarnaast kunnen de aanwezige waterelementen gebruikt worden als voortplantingsbiotoop. In de omgeving van het plangebied geen waarnemingen bekend zijn van de kamsalamander en de poelkikker. Daarnaast ontbreekt in de huidige vorm ook een geschikt landbiotoop. Beschermde amfibieën waarvoor geen vrijstelling geldt, kunnen op

basis van de aanwezige biotoop worden uitgesloten, waardoor er geen sprake is van negatieve effecten.

Voor de soorten als bunzing, boommarter, eekhoorn, steenmarter en wezel geldt dat verblijfplaatsen in en rondom het plangebied niet zijn aangetroffen. Mogelijk maken enkele soorten incidenteel gebruik van het plangebied als onderdeel van het leefgebied. Dit leefgebied blijft beschikbaar na de ontwikkeling van het zonnepark doordat het hekwerk op verschillende plekken 20 cm ruimte laat tussen het hekwerk en het maaiveld. Negatieve effecten op bovenstaande soorten zijn derhalve uitgesloten.

Voor das maakt het plangebied onderdeel uit van het foerageergebied, dit betreft geen essentieel leefgebied gezien de afwisseling van agrarische gronden en bosclementen in de nabije omgeving. Daarnaast blijft het plangebied voor das toegankelijk na de ontwikkeling van een zonnepark door het plaatsen van een hek wat op een aantal plaatsen 20 cm boven het maaiveld uitsteekt.

5. Reactie Provincie

Planologische verankering

De planologische verankering in bestemmingsplan of omgevingsvergunning is nog niet uitgewerkt.

Advies:

• Stel een beheerplan op waarin per natuurelement het beheer wordt beschreven dat (de ontwikkeling van) de natuurkwaliteit moet borgen• Leg het inrichtingsplan inclusief een passend beheerplan vast als voorwaarde in bestemmingsplan en/of de omgevingsvergunning• Om de kernkwaliteiten te versterken is het wenselijk de natuurelementen zo spoedig mogelijk in combinatie met de aanleg van het zonneveld zelf te realiseren, bij voorkeur binnen 1 jaar na aanleg van het zonneveld.

5. Reactie gemeente

Ten behoeven van de ruimtelijke onderbouwing van de vergunningsaanvraag voor zonnepark Woudhuizermark is een beheerplan opgesteld. In dit beheerplan wordt beschreven op welke manier de natuurkwaliteiten van het plangebied versterkt en beheerd worden. Daarnaast wordt ook duidelijk gemaakt dat de landschappelijke inpassing binnen een jaar na oplevering van het zonnepark wordt gerealiseerd. In de bijlagen bij de omgevingsvergunning is het beheerplan opgenomen.